

॥ ਅਧਿਆਇ-50 ॥

1) ਕਾਕਾਸਾਹਿਬ ਦਿਕਸ਼ਿਤ, 2) ਸ੍ਰੀ ਟੇਂਬੇ ਸਵਾਮੀ, 3) ਬਾਲਾਰਾਮ ਧੁਰੰਧਰ ਦੀਆਂ ਕਥਾਵਾਂ।

ਮੂਲ ਸੱਚਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 39 ਅਤੇ 40 ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਏਨਾ ਦੋਵਾਂ ਅਧਿਆਇਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਕਰੀਬ-ਕਰੀਬ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸੱਚਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਅਧਿਆਇ 51ਵਾਂ ਇਥੇ 50ਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ 1) ਕਾਕਾਸਾਹਿਬ ਦਿਕਸ਼ਿਤ, 2) ਸ੍ਰੀ ਟੇਂਬੇ ਸਵਾਮੀ, 3) ਬਾਲਾਰਾਮ ਧੁਰੰਧਰ ਦੀਆਂ ਕਥਾਵਾਂ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਜੈ ਹੋਵੇ, ਜਿਹੜੇ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਅਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਹਨ। ਹੇ ਸਾਈਂ, ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਅਸੀਸ ਦਿਉ। ਜਿਵੇਂ ਮਲਾਯ ਪਹਾੜਾਂ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਚੰਦਨ ਦਾ ਦਰਖਤ ਸਾਰੀ ਗਰਮੀ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਬੱਦਲ ਮੀਂਹ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਵਰ੍ਹਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਠੰਡਕ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਬਸੰਤ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਖਿੜੇ ਫੁੱਲ ਈਸ਼ਵਰ ਦੀ ਪੂਜਾ ਦੇ ਕੰਮ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂਬਾਬਾ ਦੀਆਂ ਕਥਾਵਾਂ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਧੀਰਜ ਅਤੇ ਹੌਸਲਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਕਥਾ ਕਹਿੰਦੇ ਜਾਂ ਸੁਣਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਧੰਨ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਅਤੇ ਸਰਵਣ ਨਾਲ ਕੰਨ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਸੌ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਧਨਾਵਾਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰੀਏ, ਜਦੋਂ ਤਕ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਦੋਂ ਤਕ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਮੰਤਵ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਇਹ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਕਥਾਵਾਂ ਸੁਣੋ—

ਸ੍ਰੀ ਹਰੀ ਸੀਤਾਰਾਮ ਉਪਨਾਮ ਕਾਕਾਸਾਹਿਬ ਦਿਕਸ਼ਿਤ ਸੰਨ 1864 ਵਿਚ ਵੜਨਗਰ ਦੇ ਨਾਗਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੁਲ ਵਿਚ ਖੰਡਵਾ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਖੰਡਵਾ ਅਤੇ ਹਿੰਗਨਘਾਟ ਵਿਚ ਹੋਈ। ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਗਪੁਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਵਿਲਸਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਐਲਫ਼ਿੰਸਟਨ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ। ਸੰਨ 1883 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਲੈ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨੀ (L.L.B.) ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ (Solicitor) ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫੇਰ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਸੋਲੀਸਿਟਰ ਫਰਮ ਮੈਸ. ਲਿਟਲ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਕ ਸੋਲੀਸਿਟਰ ਫਰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਸੰਨ 1909 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਦੀ ਕੀਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਤਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਜਲਦੀ ਬਾਬਾ ਦੇ ਪਰਮ ਭਗਤ ਬਣ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਲੋਨਾਵਾਲਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ ਤਾਂ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਮੁਲਾਕਾਤ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਦੋਸਤ ਨਾਨਾਸਾਹਿਬ ਚਾਂਦੋਰਕਰ ਨਾਲ ਹੋ ਗਈ। ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਏਧਰ-ਉਧਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਵਕਤ ਬਿਤਾਉਂਦੇ ਸੀ। ਕਾਕਾਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਲੰਦਨ ਵਿਚ ਸੀ ਤਾਂ ਰੇਲਗੱਡੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਲਗੇ ਕਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੈਰ ਫਿਸਲਿਆ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਉਸ 'ਤੇ ਸੱਟ ਲਗੀ, ਇਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵਿਸਥਾਰ ਸੁਣਾਇਆ। ਨਾਨਾਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਲੰਗੜੇਪਣ ਅਤੇ ਤਕਲੀਫ਼ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂ ਬਾਬਾ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਜਾਉ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਬਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪਤਾ ਦੱਸ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਥਨ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ—

ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਬਾਬਾ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਆਦਮੀ ਨਾ ਹੋਵੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਖਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਗੇ। ਕਾਕਾਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਉਹ ਸ਼ਿਰਡੀ ਜਾ ਕੇ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਸਰੀਰ ਦੇ ਲੰਗੜੇਪਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੰਚਲ ਮਨ ਨੂੰ ਅਪਾਹਜ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਪਰਮਾਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਾ ਦੇਣ।”

ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਬੰਬਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ (Legislative Assembly) ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਕਾਕਾਸਾਹਿਬ ਦਿਕਸ਼ਿਤ ਅਹਿਮਦਨਗਰ ਗਏ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਕਾਕਾਸਾਹਿਬ ਮਿਰੀਕਰ ਦੇ ਘਰ ਠਹਿਰੇ। ਸ੍ਰੀ ਬਾਲਾਸਾਹਿਬ ਮਿਰੀਕਰ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਕੋਪਰਗਾਂਵ ਦੇ ਮਾਮਲੇਦਾਰ ਅਤੇ ਕਾਕਾਸਾਹਿਬ ਮਿਰੀਕਰ ਦੇ ਸਪੁੱਤਰ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਇਸੇ ਵਕਤ ਅਸ਼ਵ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਦੇਖਣ ਦੇ ਲਈ ਅਹਿਮਦਨਗਰ ਪਧਾਰੇ ਸੀ। ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਾਕਾਸਾਹਿਬ ਦਿਕਸ਼ਿਤ ਸ਼ਿਰਡੀ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਜਿਥੇ ਪਿਉ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਘਰ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ਕਾਕਾਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਲ ਭੇਜਣ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਆਦਮੀ ਠੀਕ ਹੋਏਗਾ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਾਬਾ ਵੱਖਰੇ ਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਇਕ ਤਾਰ ਆਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੱਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਖ਼ਰਾਬ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਉਹ ਜਲਦੀ ਹੀ ਅਹਿਮਦਨਗਰ ਆਉਣ। ਬਾਬਾ ਕੋਲੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਾਮ ਨੇ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸੱਸ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹੁਣ ਕਾਫ਼ੀ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਵਕਤ ਨਾਨਾਸਾਹਿਬ ਪਾਨਸੇ ਅਤੇ ਅਪਾਸਾਹਿਬ ਗਰਦੇ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਅਚਾਨਕ ਸ਼ਾਮ 'ਤੇ ਪਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਮਿਰੀਕਰ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਕਾਕਾਸਾਹਿਬ ਦਿਕਸ਼ਿਤ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸ਼ਿਰਡੀ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਕਾਕਾਸਾਹਿਬ ਦਿਕਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਮਿਰੀਕਰ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਸ਼ਾਮ ਮਿਰੀਕਰ ਦੇ ਘਰ ਆਏ। ਮਿਰੀਕਰ ਨੇ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਕਾਕਾਸਾਹਿਬ ਦਿਕਸ਼ਿਤ ਨਾਲ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਾ ਦਿੱਤੀ ਫੇਰ ਏਦਾਂ ਤੈਅ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕਾਕਾਸਾਹਿਬ ਦਿਕਸ਼ਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਤ 10 ਵਜੇ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਕੋਪਰਗਾਂਵ ਨੂੰ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਜਾਣ। ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ

ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਕ ਅਜ਼ੀਬ ਘਟਨਾ ਹੋਈ। ਬਾਲਾਸਾਹਿਬ ਮਿਰੀਕਰ ਨੇ ਬਾਬਾ ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਤਸਵੀਰ ਤੋਂ ਪਰਦਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕਾਕਾਸਾਹਿਬ ਦਿਕਸ਼ਿਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਾਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਮੈਂ ਸ਼ਿਰਡੀ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਹਾਂ, ਉਹ ਹੀ ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਸਵਾਗਤ ਲਈ ਇਥੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹਨ। ਉਦੋਂ ਬਹੁਤ ਭਾਵੁਕ ਹੋ ਕੇ ਉਹ ਬਾਬਾ ਦੀ ਵੰਦਨਾ ਕਰਨ ਲਗੇ। ਇਹ ਤਸਵੀਰ ਮੇਘਾ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਮਿਰੀਕਰ ਦੇ ਕੋਲ ਆਈ ਸੀ। ਦੂਜੀ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਲਗਵਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਕਾਸਾਹਿਬ ਦਿਕਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮਾ ਦੇ ਹੱਥ ਸ਼ਿਰਡੀ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦਸ ਵਜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਟਿਕਟ ਲੈ ਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਗੱਡੀ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਆਈ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਡੱਬਾ ਖਚਾਖਚ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਲਈ ਤਿਲ ਭਰ ਵੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਸਮਤ ਨਾਲ ਗਾਰਡ ਸਾਹਿਬ ਕਾਕਾਸਾਹਿਬ ਦਿਕਸ਼ਿਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦੇ ਨਿਕਲ ਆਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਯਾਤਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਕੋਪਰਗਾਂਵ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਉਤਰੇ। ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਹੀ ਸ਼ਿਰਡੀ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਾਨਾਸਾਹਿਬ ਚਾਂਦੋਰਕਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਨਾ ਰਿਹਾ। ਸ਼ਿਰਡੀ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਬਾਬਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ। ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਕਹਿਣ ਲਗੇ, “ਮੈਂ ਬੜੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਹੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਮਾ ਨੂੰ ਮੈਂ ਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।” ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਾਕਾਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਸਾਲ ਬਾਬਾ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਬਤੀਤ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਡੀ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾੜਾ (ਦਿਕਸ਼ਿਤ ਵਾੜਾ) ਬਣਵਾਇਆ, ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਰੀਬ-ਕਰੀਬ ਪੱਕਾ ਘਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਕੋਲੋਂ ਜੋ ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਥਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਥੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂ ਲੀਲ੍ਹਾ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ (ਕਾਕਾਸਾਹਿਬ ਦਿਕਸ਼ਿਤ) ਭਾਗ 12 ਦੇ ਅੰਕ 6-9 ਤਕ ਦੇਖਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਦੋ ਅਨੁਭਵ ਲਿਖ ਕੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਥਾ ਖਤਮ ਕਰਾਂਗੇ। ਬਾਬਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਆਖ਼ਰੀ ਵਕਤ ਆਉਣ 'ਤੇ ਬਾਬਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਣਗੇ, ਜੋ ਸੱਚ ਨਿਕਲਿਆ। ਤਾਰੀਕ 5 ਜੁਲਾਈ ਸੰਨ 1926 ਨੂੰ ਉਹ ਹੇਮਾਂਡਪੰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਰੇਲਗੱਡੀ ਵਿਚ ਸਫ਼ਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਵਿਚ ਸਾਈਂਬਾਬਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਗੱਲਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸੀ। ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂਬਾਬਾ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਗਨ ਹੋ ਗਏ, ਉਦੋਂ ਅਚਾਨਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਰਦਨ ਹੇਮਾਂਡਪੰਤ ਦੇ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਜਾ ਲਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਕਲੀਫ਼ ਅਤੇ ਘਬਰਾਹਟ ਦੇ ਆਪਣੀ ਆਖ਼ਰੀ ਸਾਹ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ।

ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਦੂਜੀ ਕਥਾ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਫ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤ ਆਪਸ ਵਿਚ ਇਕ-

ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਵਾਸੂਦੇਵਾਨੰਦ ਸਰਸਵਤੀ, ਜਿਹੜੇ ਸ੍ਰੀ ਟੇਂਬੇ ਸਵਾਮੀ ਦੇ ਨਾਂਅ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਨ, ਨੇ ਗੋਦਾਵਰੀ ਦੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਰਾਜਮਹੇਂਦਰੀ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਡੇਰਾ ਲਾਇਆ। ਉਹ ਭਗਵਾਨ ਦਤਾਤ੍ਰੇਯ ਦੇ ਕਰਮਕਾਂਡੀ, ਗਿਆਨੀ ਅਤੇ ਯੋਗੀ ਭਗਤ ਸੀ। ਨੰਦੇੜ (ਨਿਜ਼ਾਮ ਸਟੇਟ) ਦੇ ਇਕ ਵਕੀਲ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਆਏ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ-ਕਰਦੇ ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂਬਾਬਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਾਬਾ ਦਾ ਨਾਂਅ ਸੁਣ ਕੇ ਸਵਾਮੀ ਜੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੁੰਡਲੀਕਰਾਵ (ਵਕੀਲ) ਨੂੰ ਇਕ ਸ਼ੀਫਲ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਾ ਕੇ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕਰ ਕੇ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਭੁੱਲਣ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਸਵਾਮੀ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਨਾਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਪਰ ਇਥੇ ਖ਼ਾਸ ਰੂਪ ਨਾਲ ਏਦਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਪੁੰਡਲੀਕਰਾਵ ਨੇ ਸ਼ੀਫਲ ਲੈ ਕੇ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ ਇਹ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਸੁਨੇਹਾ ਵੀ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗਾ।”

ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪੁੰਡਲੀਕਰਾਵ ਹੋਰ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੀਫਲ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਿਰਡੀ ਨੂੰ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਨਮਾਡ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਪਿਆਸ ਲੱਗਣ ਕਰਕੇ ਇਕ ਨਾਲੇ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਗਏ। ਖਾਲੀ ਪੇਟ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਪੀਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਚਿਵੜਾ ਖਾਣ ਲਈ ਕਢਿਆ, ਜੋ ਖਾਣ ਵਿਚ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੇਜ਼ ਲਗਿਆ, ਉਸ ਦਾ ਤਿੱਖਾਪਨ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਾਰੀਅਲ ਤੋੜ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚ ਖੋਪਾ ਰਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਚਿਵੜਾ ਸੁਆਦ ਬਣਾ ਕੇ ਖਾਧਾ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਜਿਹੜਾ ਨਾਰੀਅਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਟੁੱਟਾ, ਉਹ ਉਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਸਵਾਮੀ ਜੀ ਨੇ ਪੁੰਡਲੀਕਰਾਵ ਨੂੰ ਭੇਂਟ ਵਿਚ ਦੇਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸ਼ਿਰਡੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਰੀਅਲ ਦੀ ਯਾਦ ਆਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਬੜਾ ਦੁੱਖ ਹੋਇਆ ਕਿ ਭੇਟ ਸਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਨਾਰੀਅਲ ਹੀ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਰਦੇ-ਡਰਦੇ ਅਤੇ ਕੰਬਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਸ਼ਿਰਡੀ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਬਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ। ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਥੇ ਨਾਰੀਅਲ ਦੇ ਬਾਰੇ 'ਚ ਸਵਾਮੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਤਾਰ ਦਾ ਤਾਰ ਮਿਲ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਪੁੰਡਲੀਕਰਾਵ ਨੂੰ ਸੁਆਲ ਕੀਤਾ ਕਿ “ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਦੀ ਭੇਜੀ ਹੋਈ ਚੀਜ਼ ਲਿਆਉ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਬਾ ਦੇ ਚਰਣ ਫੜ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕਸੂਰ ਮੰਨ ਕੇ ਆਪਣੀ ਭੁੱਲ ਦੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਮਾਫੀ ਮੰਗਣ ਲਗੇ। ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਦੂਜਾ ਨਾਰੀਅਲ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸੀ, ਪਰ ਬਾਬਾ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ “ਉਸ ਨਾਰੀਅਲ ਦਾ ਮੁੱਲ ਇਸ ਨਾਰੀਅਲ ਤੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਘਾਟਾ ਇਸ ਆਮ ਨਾਰੀਅਲ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।” ਫੇਰ ਉਹ ਬੋਲੇ, “ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰੋ। ਮੇਰੀ ਹੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉਹ ਨਾਰੀਅਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਤੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਕਰਤਾਪਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਕਿਉਂ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹੋ? ਕੋਈ ਵੀ ਚੰਗਾ ਕਰਮ ਕਰਨ ਵਕਤ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਕਰਤਾ ਨਾ ਸਮਝ ਕੇ ਮਾਨ ਅਤੇ ਹੰਕਾਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਕੇ ਹੀ ਕੰਮ

ਕਰੋ, ਤਾਂ ਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਉਨਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।” ਕਿੰਨਾ ਸੁੰਦਰ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਉਪਦੇਸ਼।

ਸ਼ਾਂਤਾਕਰੂਜ਼ ਬੰਬਈ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਬਾਲਾਰਾਮ ਪੁਰੰਧਰ ਪ੍ਰਭੂ ਜਾਤ ਦੇ ਇਕ ਸੱਜਣ ਸੀ। ਉਹ ਬੰਬਈ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਸਰਕਾਰੀ ਲਾਅ ਸਕੂਲ ਬੰਬਈ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਬਾਲਾਰਾਮ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਰਾਦਰੀ ਦੀ ਯੋਗ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਇਕ ਕਿਤਾਬ ਵੀ ਛਪਵਾਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵੱਲ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਗੀਤਾ, ਉਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਗਿਆਨੇਸ਼ਵਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਪੰਡਰਪੁਰ ਦੇ ਭਗਵਾਨ ਵਿਠੋਬਾ ਦੇ ਪਰਮ ਭਗਤ ਸੀ। ਸੰਨ 1912 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਸਾਈਂਬਾਬਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਹੋਇਆ। ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਬਾਬੁਲਜੀ ਅਤੇ ਵਾਮਨਰਾਵ ਨੇ ਸ਼ਿਰਡੀ ਜਾ ਕੇ ਬਾਬਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸੁੰਦਰ ਅਨੁਭਵ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਬਾਲਾਰਾਮ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਏ। ਤਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਡੀ ਜਾ ਕੇ ਬਾਬਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਥੇ ਸ਼ਿਰਡੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਾਬਾ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ, “ਅੱਜ ਮੇਰੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦਰਬਾਰੀ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।” ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਬਾਬਾ ਦੇ ਇਹ ਵਚਨ ਸੁਣ ਕੇ ਪੁਰੰਧਰ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਆ ਕੇ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਨਾਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਗੇ। ਬਾਬਾ ਨੇ ਬਾਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, “ਇਹ ਮੇਰੇ ਦਰਬਾਰੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਕਿਹਾ ਸੀ।” ਫੇਰ ਪੁਰੰਧਰ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲਗੇ, “ਮੇਰੀ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਪਛਾਣ 60 ਜਨਮ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ।” ਉਹ ਸਾਰੇ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੈਠੇ-ਬੈਠੇ ਬਾਬਾ ਵੱਲ ਦੇਖਦੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਭਾਵ ਜਿਵੇਂ ਅੱਥਰੂ ਆਉਣੇ, ਲੂੰ ਕੰਡੇ ਖੜੇ ਹੋਣੇ ਅਤੇ ਗਲਾ ਭਰ ਆਉਣਾ ਆਦਿ ਜਾਗ ਪਏ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਨਿਵਾਸ 'ਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਆਰਾਮ ਕਰਕੇ ਫੇਰ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਬਾਬਾ ਦੇ ਚਰਨ ਘੁੱਟਣ ਲਗੇ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਬਾਬਾ ਚਿਲਮ ਪੀ ਰਹੇ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਲਾਰਾਮ ਨੂੰ ਵੀ ਚਿਲਮ ਦੇ ਕੇ ਇਕ ਫੂਕ ਮਾਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਭਾਵੇਂ ਅਜੇ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੀ ਵੀ ਤੰਬਾਕੂ ਨਹੀਂ ਪੀਤਾ ਸੀ, ਫੇਰ ਵੀ ਚਿਲਮ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਫੂਕ ਮਾਰੀ ਅਤੇ ਆਦਰ ਨਾਲ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ 6 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਾਹ-ਰੋਗ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਸੀ, ਪਰ ਚਿਲਮ ਪੀਂਦੇ ਹੀ ਉਹ ਠੀਕ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੇਰ ਕਦੀ ਇਹ ਤਕਲੀਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਈ 6 ਸਾਲ ਦੇ ਬਾਅਦ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਫੇਰ ਸਾਹ-ਰੋਗ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪਿਆ। ਇਹ ਉਹੀ ਮਹਾਂ ਪੁੰਨਸ਼ਾਲੀ ਦਿਨ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਬਾ ਨੇ ਮਹਾਂਸਮਾਧੀ ਲਈ। ਉਹ ਵੀਰਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸ਼ਿਰਡੀ ਆਏ ਸੀ। ਕਿਸਮਤ ਨਾਲ ਉਸੇ ਰਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਵੜੀ ਉਤਸਵ ਦੇਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਆਰਤੀ ਦੇ ਵੇਲੇ ਬਾਲਾਰਾਮ ਨੂੰ ਚਾਵੜੀ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਭਗਵਾਨ ਪਾਂਡੂਰੰਗ ਵਰਗਾ ਦਿਸਿਆ। ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਕਾਕੜ ਆਰਤੀ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਚਮਕ ਫੇਰ ਆਪਣੇ ਭਗਵਾਨ ਪਾਂਡੂਰੰਗ ਵਰਗੀ ਦਿਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਬਾਲਾਰਾਮ ਧੁਰੰਧਰ ਨੇ ਮਰਾਠੀ ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸੰਤ ਤੁਕਾਰਾਮ ਦਾ ਜੀਵਨ ਚਰਿੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਪਰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਾਬ ਛਪਣ ਤਕ ਉਹ ਜਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਸੰਨ 1928 ਵਿਚ ਛਪਵਾਇਆ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਸਫ਼ਾ 6 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਇਕ ਸੰਖੇਪ ਵੇਰਵੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਰਡੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵਰਨਣ ਹੈ।

